

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Economische Zaken en Klimaat
De heer ir. E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 26 mei 2020

betreft Vragen naar aanleiding van het Europees voorstel voor Europese Klimaatwet

ons kenmerk 166685.06U

Geachte heer Wiebes,

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel van de Europese Commissie voor een Europese Klimaatwet¹ en het BNC-fiche² inzake dit voorstel dat de minister van Buitenlandse Zaken op 14 april 2020 naar de Kamer heeft gestuurd. De leden van de fracties van **PvdA** en **GroenLinks** gezamenlijk, de **PVV** en de **Partij voor de Dieren** hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks

De leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks hebben met belangstelling naar de Europese Klimaatwet gekeken, en zij verheugen zich op het mondeling overleg hierover met u, zoals is voorzien op 23 juni a.s., en op het voorgenomen overleg met de Europese Commissie. Deze leden vragen u bij uw beantwoording van hun vragen, zo mogelijk, tevens weer te geven of de Commissie op dezelfde lijn zit als de regering. Zij hebben een aantal vragen die in dit stadium niet zo zeer de gedetailleerde invulling van allerlei Europese en nationale maatregelen betreft, want dat stadium van behandeling komt later. De leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks hebben momenteel dan ook vooral vragen over de procedure en tempo van behandeling van de Europese klimaatwet. Deze vragen betreffen de algemene samenloop, dan wel eventuele strijdigheid die er kan zijn met het lopende traditionele (economisch) beleid, waaronder ook de actualiteit van het herstelbeleid na de coronacrisis. Deze leden vragen u naar uw visie op dit punt.

De heftigheid van de coronacrisis is een *wake up call* die talloze economische processen indringend heeft blootgelegd. Economische processen die al slecht waren vanuit het oogpunt van de klimaatproblematiek vanwege hun grote uitstoot van CO₂, methaan of andere emissies die de opwarming van de aarde forceren. Daarom was er al gekozen voor transitiepaden waarin deze emissies geleidelijk worden teruggebracht, met als resultaat nul-emissies in 2050 conform het Akkoord van Parijs, dat in Nederland is vastgelegd in het Klimaatakkoord. Echter, in veel sectoren is

¹ COM(2020)80, gepubliceerd door de Europese Commissie op 4 maart 2020, zie voor behandeling in de Eerste Kamer dossier E200007 op www.europapoort.nl.

² Kamerstukken I, 2019-2020, 35448, A.

datum 26 mei 2020

ons kenmerk 166685.06U

blad 2

nu in enkele weken de emissie al fors gedaald door de economisch recessie vanwege het coronavirus. Deelt u de opvatting van de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks dat het jammer zou zijn als de emissies nu eerst weer op het "oude" pad zouden terugkomen, dat immers te hoog was, om ze daarna weer geforceerd terug te brengen naar het pad dat nodig was en is om 'Parijs' te halen? Immers, de investeringen die daarvoor nu worden gedaan, zullen dan vervroegd moeten worden afgeschreven. Dit geldt voor vele sectoren die voor de nationale economie van veel betekenis zijn, maar volledig ingebed zijn in Europa, zoals transport (vracht, personen), de chemiecluster, de landbouw en energiesector. Bent u het met deze leden eens dat er zo spoedig mogelijk een moderne integratie moet komen van klimaat- en industriepolitiek?

Bent u het met de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks eens dat er scenario's per sector moeten worden gemaakt, waarin het oude groeipad wordt vergeleken met het wenselijke (vanuit het klimaatperspectief) groeipad, waarbij de klimaatdoelen worden gehaald, en de marktprijzen *fair prices* worden door het internaliseren van alle milieukosten? Als die scenario's er zijn, bent u dan bereid te kiezen voor het scenario waarin tegen de laagste kosten de doelstellingen worden gehaald en dubbele investeringen worden voorkomen? En bent u bereid hiertoe het voortouw in Europa te nemen, omdat het hier vrijwel altijd gaat om sectoren met een sterke internationale dimensie, waarbij de schade voor de Europese en nationale economie het kleinste zal zijn als er onderlinge afstemming met andere landen plaatsvindt? Kunt u bevorderen dat dit een wettelijke grondslag krijgt en hoofdonderwerp wordt in de Europese Klimaatwet? En kunt u aangeven of de grote fondsen die met de Klimaatwet en Green Deal worden vrijgemaakt juist nu voor deze moderne groene industriepolitiek worden ingezet? En zult u ervoor zorgen dat in nationaal noch in Europees verband subsidies en garanties worden gegeven aan bedrijven en bedrijfstakken die alleen investeren in de oude klimaat-intensieve productie, zonder perspectief of duurzame productie?

Kunt u vanuit de hier geschetste methode commentaar geven op de ontwikkelingen in de Europese en nationale luchtvaart, als voorbeeld van een moderne Europese klimaat- en industriepolitiek? De luchtvaart is natuurlijk letterlijk een internationale sector met botsende private bedrijfsbelangen en publieke wensen van een breed transportnetwerk en klimaateisen. Als er *fair pricing* van CO2 komt (te realiseren in 5-10 jaar) en de sociale omstandigheden (flexwerk, prijsvechters en concurrentie met lage landingsrechten) worden genormaliseerd, verandert de sector al enorm, los van de coronacrisis. Door de 1,5 meter-economie zal de toekomst nog moeilijker worden: vluchten voor vakanties worden duurder en ook zakelijk zullen videovergaderingen niet meer uit ons normale werk zijn weg te denken. Voor Schiphol is de vraag of het de Europese-hub-functie kan behouden ten opzichte van Parijs, Frankfurt, Londen, Istanboel en Dubai, met hun grote natuurlijke achterland. Bent u bereid het gebruik van de handvatten van de Europese Klimaatwet, die er op is gericht om voor burgers en bedrijven/sectoren duidelijkheid te creëren om hun investeringsbeslissingen op te richten, te bevorderen?

Daarbij zien de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks een grote vooruitgang in het feit dat in deze Europese Klimaatwet niet alleen de einddoelstelling van Parijs (klimaatneutraliteit) wordt vastgelegd, maar ook tussendoelstellingen voor 2030 waarbij Nederland de reductiedoelstelling wil verhogen tot 55%. Kunt u aangeven hoe andere Europese landen hierop reageren en is er al sprake van een breed draagvlak hiervoor? En zo nee, welke initiatieven neemt u om dit alsnog te realiseren? Vergt dit, mede gelet op de hiervoor gevraagde moderne groene industriepolitiek, niet

datum 26 mei 2020

ons kenmerk 166685.06U

blad 3

een gezamenlijk en intensieve diplomatie van het gehele kabinet onder leiding van de minister-president? Hoe is de stand van zaken van de internationale afstemming van doelstellingen en beleid nu de COP26 in Glasgow door de coronacrisis een andere aanloop kent?

De Europese Commissie heeft de Klimaatwet in de vorm gegoten van een verordening. De leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks vragen u om een toelichting waarom daarvoor is gekozen, en welke alternatieven zijn overwogen. Kunt u ook toelichten waarom is gekozen voor de delegatie van de bevoegdheid om tussendoelstellingen voor de periode 2030-2050 te laten vaststellen door de Commissie? Welke alternatieven zijn hiervoor zijn overwogen?

De Europese Commissie heeft de Klimaatwet in de vorm gegoten van een verordening. De leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks vragen u of u ook weet waarom de Europese Commissie daarvoor gekozen heeft en of de Commissie ook alternatieven heeft overwogen. Deze leden hebben dezelfde vraag over de delegatie van de bevoegdheid om tussendoelstellingen voor de periode 2030-2050 te laten vaststellen door de Commissie. Weet u waarom de Europese Commissie hiervoor heeft gekozen en welke alternatieven hiervoor zijn overwogen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De Europese Commissie krijgt middels deze verordening de bevoegdheid om door middel van gedelegeerde handelingen het tussenliggende traject tussen 2030 en 2050 vast te stellen om de doelstelling van klimaatneutraliteit in 2050 te bereiken. Daarbij worden onder andere de volgende aspecten betrokken: "solidariteit tussen en binnen lidstaten" en "een eerlijke transitie". De leden van de PVV-fractie vragen u of u deze aspecten nader kunt duiden.

De Europese Commissie kan aan een lidstaat aanbevelingen doen, indien zich het geval voordoet dat een lidstaat te weinig vooruitgang boekt inzake klimaatneutraliteit. De Commissie baseert haar oordeel op onder andere de bevindingen van het IPCC. In hoeverre zijn deze aanbevelingen bindend?

Het kabinet geeft in het BNC-fiche aan dat zij zich kan vinden in het voorstel dat de Commissie aanbevelingen kan doen wanneer de Europese doelstellingen niet gehaald dreigen te worden en landen in onvoldoende mate bijdragen.³ Hoe moeten de aspecten "solidariteit tussen en binnen lidstaten" en "een eerlijke transitie" in deze context gezien worden? Gaan rijkere landen dan uit solidariteit lidstaat die "achter" blijft extra financieel ondersteunen?

Verder lezen de leden van de PVV-fractie in het BNC-fiche: "door op Europees niveau de klimaatdoelen in wetgeving te verankeren, zal er een gelijk spelveld ontstaan."⁴ Waarom wordt er gesproken van een gelijk spelveld en niet van een gelijk spelveld?

Het kabinet pleit voor een ophoging naar 55% broeikasgasreductie en wil binnen de EU hier overeenstemming bereiken waarna de EU een ambitieuzer Nationaal bepaalde bijdrage (NDC) kan

---

³ Kamerstukken I, 2019-2020, 35448, A, blz. 5.

⁴ Kamerstukken I, 2019-2020, 35448, A, blz. 4.

datum 26 mei 2020

ons kenmerk 166685.06U

blad 4

indienen bij de Verenigde Naties.⁵ Wat is het nut en noodzaak om een ambitieuzer NDC in te dienen bij de Verenigde Naties?

Het kabinet heeft als randvoorwaarde dat de aanvullende reductiedoelen voor de periode 2030-2050 via de gewone wetgevingsprocedure blijven lopen en niet via gedelegeerde handelingen.⁶ Hoe hard is deze randvoorwaarde? De leden van de PVV-fractie vragen u of deze randvoorwaarde op enige wijze onderhandelbaar is.

Een brede meerderheid van de EU-lidstaten zou voorstander zijn van het vastleggen van het Europese doel van klimaatneutraliteit in 2050 in wetgeving.⁷ Kunt u een overzicht aanreiken van welke lidstaten voor of tegen deze stelling zijn? Ook zou een aantal lidstaten, net als Nederland, de opname van een aangescherpt 2030-broeikasgasreductiedoel in de verordening steunen. Welke lidstaten betreft dat?

In het BNC-fiche is in de paragraaf Financiële consequenties aangegeven dat op basis van de effectbeoordeling die ten grondslag ligt aan de mededeling "Een schone planeet voor iedereen" er twee effecten optreden:

1. een vermindering van de gezondheidsschade met circa 200 miljard euro per jaar;
2. een afname van meer dan 40% van het aantal vroegtijdige sterfgevallen door fijnstof.⁸

Hoe zijn deze twee punten onderbouwd, zo vragen de leden van de PVV-fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen u of u kunt aangeven hoe de Europese Klimaatwet zich verhoudt tot de nationale Klimaatwet. In de nationale wet pleit het kabinet voor een ophoging van het 2030 reductiedoel naar 55% en wil idealiter eind dit jaar overeenstemming bereiken over dit doel. De nationale Klimaatwet bevat een streefdoel van 49% reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Heeft de Europese Klimaatwet gevolgen voor dit streefdoel?

Deze leden constateren dat een aantal EU-landen momenteel meer ambitieuze klimaatdoelen heeft (Zweden heeft bijvoorbeeld een 2045 netto-nul emissiedoel) dan de doelen in het EU-voorstel. Blijft het na aanvaarding van de Europese Klimaatwet mogelijk voor individuele lidstaten om emissiedoelen naar boven bij te stellen? De Europese Commissie spreekt over "collectieve verwezenlijking" van de 2050-doelstelling. Hoe verhoudt zich dit tot onze nationale verplichtingen en doelstellingen? Is het bijvoorbeeld mogelijk dat Nederlandse broeikasgasemissies worden gecompenseerd door Zweedse of Finse bossen? Hoe wordt voorkomen dat landen die slecht presteren, zoals Nederland, worden gecompenseerd door vooruitstrevende landen als Finland?

Door het Klimaatakkoord van Parijs hebben landen zich gecommitteerd aan een controleproces: elke vijf jaar moeten nationale overheden hun doelen voor het verlagen van broeikasgassen communiceren. Bovendien moeten die doelen ambitieus geformuleerd zijn en elke vijf jaar in ambitie toenemen. Hoe wordt hier met de Europese Klimaatwet uitvoering aan gegeven, zo vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie.

---

⁵ Ibidem.

⁶ Idem, blz. 5.

⁷ Ibidem.

⁸ Idem, blz. 7-8.

datum 26 mei 2020

ons kenmerk 166685.06U

blad 5

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag 19 juni 2020.

Hoogachtend,

mr. N.J.J. van Kesteren

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit